

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

11 Aralık 2020

Sayı :30824082-610 266850
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet- 7 Sayfa)
- Cevap Yazısı (83 Adet, 132 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT BAKAN'IN
TBMM 7/34851 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Projelerin çevreye olabilecek sürekli ya da geçici potansiyel etkilerini ve sosyal sonuçlarını değerlendirerek, çevreyi koruma ve ortaya çıkması olası sorunları engelleme görevi yapması gereken Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Raporu süreci bir anlamda kadük hale getirilmiştir.

Bu bağlamda:

- 1- Mevcut ÇED anlayışının gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz? Uygulamalardan elde edilen sonuçlar hazırlanan ÇED raporlarının vatandaşlarımızın gözünde inandırıcılığını yitirmesine neden olmuştur. Bakanlığınızın, ÇED sürecini objektif ve bilimsel bir çerçeveye oturtmak için bir çalışması var mıdır?
- 2- Yapılmak istenen projelerin etkisini günlük hayatlarında her gün hissedecek olan yöre sakinleri başta olmak üzere, coğrafyayı bilen yerel sivil toplum örgütlerinin görüşlerinin sürecin her aşamasına dahil edilmesine yönelik bir yaklaşım olacak mıdır?
- 3- Projelerin çevreye olabilecek sürekli ya da geçici etkileri ve sosyal sonuçları üzerine meslek kuruluşları ve üniversitelerce desteklenmiş fizibilite raporlarına başvurulması düşünülmekte midir?
- 4- Bakanlığınız ÇED izleme sürecindeki denetim görevini hangi sıklıkla ve titizlikle yerine getirmektedir? ÇED Raporlarında tesisi yapacak şirketlerin taahhüt ettikleri konuları işletme süreci başladıktan sonra yerine getirip getirmediği nasıl takip edilmektedir?
- 5- Çevre koruma önlemlerini takip etmeyen operatör şirketlerin karşılaştığı cezai işlemler nelerdir? Son 10 yılda bu nedenlerden cezai işlem görmüş kaç firma vardır ve ne tür cezalar uygulanmıştır? Bu cezaların caydırıcılığı ve etkinliği üzerine bir çalışma var mıdır?
- 6- İzmir İlinde 2003-2020 yılları arasında ÇED yönetmeliği kapsamına giren kaç adet faaliyet başvurusunda bulunulmuştur? Söz konusu başvurulardan kaçına "ÇED Olumlu", "ÇED Olumsuz", "ÇED Gerekli Değildir", "ÇED Gereklidir" kararı verilmiştir. Yıllara göre dağılımı nasıldır? "ÇED Olumlu" ve "ÇED Gerekli Değildir" kararlarının sektörel dağılımı nasıl gerçekleşmiştir?

CEVAPLAR

1- İlk ÇED Yönetmeliği **07.02.1993** tarihinde yürürlüğe girmiş olup, 27 yıldır uygulanmaktadır. Bu süre zarfında, dünyada ve ülkemizdeki teknolojik gelişmelere uyumlu olması, ihtiyaca bağlı sektörel değişimleri karşılayabilmesi, süreç içinde ortaya çıkan çevresel sorunların giderilebilmesi, kaynakların etkin ve verimli kullanımının sağlanması, çevre ve insan sağlığına etkilerin ve önlemlerin daha iyi ortaya konulabilmesi ve değerlendirilebilmesi, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve AB mevzuatına uyumun sağlanabilmesi amacıyla ÇED Yönetmeliğinde birçok kez revizyonlar yapılmıştır. Halihazırda yürürlükte olan Yönetmelik de dahil olmak üzere bugüne kadar ÇED Yönetmeliğine tabi projelerde ÇED süreçleri objektif ve bilimsel anlayışla yürütülmeye çalışılmıştır. Hem teknolojik gelişmelere uyumlu ilerlemek hem de bilimsel çerçevede süreci yürütmek amacıyla Bakanlığımızca "Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ÇED Alanında Kapasitesinin Güçlendirilmesi için Teknik Yardım Projesi" ve Hacettepe Üniversitesi ile birlikte "ÇED Yönetmeliği'nin Geliştirilmesi Projesi" yürütülmüştür. "ÇED Yönetmeliği'nin Geliştirilmesi Projesi" çıktılarında biri de Taslak ÇED Yönetmeliği olup, hâlihazırda taslak ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerine açılmıştır.

2- Halkın katılımı konusunda 2872 sayılı Kanun ve bu kanuna dayalı çıkarılan Çevresel Eki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği kapsamında, ÇED süreci şeffaf bir süreç olup, başvuru aşamasından karar aşamasına kadar halk ÇED sürecine dahil edilmektedir.

25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği'nin 9. maddesinde, 8. maddesinin 5. bendinde, 11. maddesinin 3. ve 4. bendinde, 14. maddesinin 1. bendinde yer alan hükümlerden de anlaşılacağı üzere, ÇED sürecinin her aşaması halka açık durumdadır. Sürecin her aşamasında Bakanlığımıza sunulan ÇED Başvuru Dosyasının, ÇED Raporu, Nihai ÇED Raporu anons, askıda ilan, internet vb. şekilde kamuoyuna duyurulmakta, bu kapsamda gelen görüşler ÇED sürecinde değerlendirilmektedir.

ÇED Yönetmeliği'nin Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinin Başlatılması ve Komisyonun Kuruluşu başlıklı maddesinde "Bakanlık gerekli gördüğü hallerde, projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özelliklerini de dikkate alarak, üniversiteler, enstitüler, araştırma ve uzman kuruluşları, meslek odaları, sendikalar, birlikler, sivil toplum örgütlerinden temsilcileri de komisyon toplantılarına üye olarak çağırabilirler" hükmü mevcuttur.

3- ÇED Raporlarının hazırlanması sürecinde Komisyonun gerekli gördüğü durumlarda, Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlardan proje ile ilgili geniş kapsamlı bilgi vermesini, analiz, deney ve ölçümler yapmasını veya yaptırmasını, fizibilite raporları, ekolojik değerlendirme vb. raporlar hazırlattırılması istenmektedir.

ÇED Yönetmeliğine tabi olan tüm projelerin insan ve çevre üzerine olumlu ve olumsuz tüm etkilerin ortaya konulabilmesi ve olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi ya da en azına indirilmesi için alınacak önlemlerin ortaya konulabilmesi amacıyla bilimsel raporlar istenilmekte ve hazırlanarak ÇED Raporu /Proje Tanıtım Dosyası ekinde sunulan bu raporlar yine ilgili kurum görüşüne de sunulmaktadır. Örneğin HES projeleri için Ekosistem Değerlendirme Raporu, Su Hakları Raporu; RES projeleri için Ornitoloji Raporu; TES projeleri için Termal Isı Modellemesi; yine birçok proje için Gürültü Modellemesi, Hava Emisyon Modellemesi, vb. tamamen bilimsel değerlendirmenin yer aldığı çalışmalar/raporlar hazırlanması/hazırlattırılması istenilmektedir.

4- ÇED Yönetmeliğinin 18. Maddesine göre; ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin proje sahibi; komisyonca belirlenen periyotlarda (3 aylık, 6 aylık vb.) yatırımda kaydedilen gelişmeleri içeren Proje İlerleme Raporu'nu Bakanlıkça yeterlik verilen ve söz konusu projenin ÇED Raporunun hazırlanmasında görev almayan kurum/kuruluşlara hazırlatarak Bakanlığımıza sunmakla yükümlüdürler. ÇED Raporlarının izleme ve kontrolü öncelikle Bakanlığımıza sunulan Proje İlerleme Raporları üzerinden yapılmaktadır. ÇED Yönetmeliğinin 18. Maddesi ve Çevre Denetim Yönetmeliği gereğince Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ÇED İzleme ve Çevre Denetimi çalışmaları her yıl planlı, ani ve şikâyet üzerine de sık sık gerçekleştirilmektedir. Yapılan denetimler sonucunda mevzuata aykırılık veya ihlal tespit edilmesi durumunda Çevre Kanunu'na göre gerekli idari yaptırımlar uygulanmaktadır.

5- Çevre Kanunu kapsamında yapılan denetimler sonucunda mevzuata aykırılık tespit edilmesi durumunda Kanunun ilgili maddeleri uyarınca idari yaptırımlar uygulanmaktadır. 2015 yılından itibaren ülke genelinde yapılan ÇED İzleme ve Çevre Denetimleri sonucunda; ÇED Raporunda veya Proje Tanıtım Dosyasındaki taahhütlerine aykırı faaliyet gösterdikleri için veya ÇED Olumlu/ÇED Gerekli Değildir kararı almadan faaliyette bulunan 3107 tesis ve/veya işletmeye Çevre Kanunu'nun 20. Maddesi hükümleri uyarınca idari yaptırımlar uygulanmıştır.

6- ÇED Yönetmeliği kapsamında kaç adet faaliyet başvurusunda bulunulduğuna dair bilgiler ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfası (<https://ced.csb.gov.tr/duyurular>) ve 81 İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerinin internet sayfası “Duyurular” başlığı altında yer alan “ÇED Duyurularına ulaşmak için tıklayınız.” başlığından ÇED süreci başlamış ve tamamlanmış olan projelere ait bilgiler halkın erişimine sunulmaktadır.

ÇED kararlarının illere ve yıllara göre dağılımına ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü internet sayfasında (<https://ced.csb.gov.tr>) “Resmi İstatistikler” başlığında yer alan “ÇED İstatistikleri”nden erişim sağlanabilmektedir.